זולת
לשוויון וזכויות אדם

1 באפריל 2024

לכבוד,
ח"כ משה גפני, יו"ר הוועדה
חברי ועדת הכספים של הכנסת

הנדון: בקשה דחופה לעצור את אישור הפרטת הדואר ולאפשר לדפוס בארי להתמודד

ביום ג', 2 באפריל, תובא בפני ועדת הכספים הצעת שמאשרת את מתווה הפרטת הדואר, זאת לאחר שהוועדה למכירת מניות המדינה החליטה על הפסקת השתתפות דפוס בארי בתחרות, לאור חוות הדעת של רשות התחרות.

עמדת מכון זולת היא שההחלטה לפסול את דפוס בארי, אשר לכאורה מבוססת על התפיסה שתחרות היא הדבר היחיד שרלבנטי לשיפור התנהלות הדואר, הינה הסחת דעת בלבד. מקריאת ניירות העמדה של רשות התחרות, יש להכיר בעובדה שסוגיית התחרות כלל אינה רלבנטית כאשר עסקינן בשירות הדואר. אין ולא יכולה להיות תחרות של ממש בתחום הדואר. למעלה מ-60% משירותי הדואר ניתנים באופן מונופוליסטי היום ואין להניח שהדבר ישתנה – גם בעולם שירותי הדואר החיוניים הם מונופוליסטיים. השאלה שצריכה להישאל היא איזה סוג של תאגיד מסוגל לספק שירותים כאמור, תוך הבטחה שלא ייגבו מחירי גזל ושהעובדים יועסקו בתנאים הוגנים.

דווקא פעילותו של דפוס בארי, אשר הוא הספק העיקרי היום של שירותי דפוס לרשויות השלטון ולגופים המוסדיים – הדפסת צ'קים, כרטיסי אשראי, הודעות של משרדי ממשלה, רשויות מקומיות ומוסדות אחרים - מוכיחה, שדפוס בארי הוא הגוף היחיד שהוכיח שהוא מספק שירותים מונופוליסטיים שלא בדרך של מקסום רווחים, תוך מתן שירות שוויוני לכל. דפוס בארי פיתח טכנולוגיות המאפשרות משלוח דואר ב"מעטפית", החוסכת כסף ונייר, ובכך הביא להפחתת עלויות למדינה ולצמצום הפגיעה הסביבתית. עובדות אלה צריכות לתת לו עדיפות ולא למנוע ממנו מלהתמודד.

על אלה יש להוסיף, כי מדובר בחברה בבעלות מלאה של קיבוץ בארי, המעסיקה 400 עובדים, מהם 250 תושבי שדרות, אופקים ונתיבות. עובדי דפוס בארי שאינם חברי הקיבוץ זוכים למשכורות גבוהות מהממוצע בתפקידים דומים במשק ושותפים ברווחי הדפוס. בעוד ממשלת ישראל מתעתדת להשקיע סכומי עתק בשיקום הכלכלה ביישובי העוטף, חלק ניכר בסיוע לעסקים שאין לדעת אם יצליחו ואין ביטחון בתנאי ההעסקה שיפעילו, הרי שהפיכת דפוס בארי לספק השירות החיוני שהוא דואר ישראל תביא בהכרח לתמיכה ישירה בקידום הכלכלה ביישובי העוטף, מתוך ידיעה, כי עובדי החברה יזכו לתנאים הוגנים ומכבדים וכי לא יחולקו דיבידנדים לבעלי מניות, כפי שיעשה על ידי כל אחד מהגופים האחרים המתמודדים, אם יזכה.

נזכיר עוד, שרשות הדואר כוללת בתוכה גם את בנק הדואר, אשר משרת את הציבור החלש ביותר במשק הישראלי וכי התוכנית המובאת בפני הוועדה אינה נותנת ולו ראשית מענה, לסוגיות העקרוניות שנדרשות לדיון בעניין זה.

זו ההזדמנות האחרונה להפסיק את המהלך הזה, שכל כולו פגיעה בשירות בסיסי לציבור הישראלי ולמנוע את הפסילה המחפירה של עסק שנטוע בקהילה ובחברה הישראלית, שמסוגל לספק את השירותים ושמהווה עוגן של מקום עבודה הוגן ומיטיב בפריפריה.

נבקש להעלות להלן את עיקרי התייחסותנו להצעה:

ההחלטות להפריט את דואר ישראל

1. דואר ישראל נותן שירות ירוד שהולך ומידרדר בשנים האחרונות. אין זה המקום להיכנס לסיבות של הידרדרות השירות, אולם אין ספק, כי אחת מהן היא המטרה השלטונית, להפריט את הדואר.
2. ביולי 2018 החליטה ועדת השרים לענייני הפרטה (מס' מח/7) למכור עד 40% מאחזקות המדינה בחברת הדואר וזאת באופן מדורג, בשלב הראשון עד 20%, ותוך יצירת מנגנוני הגנה שיבטיחו את שליטת המדינה באיכות אספקת השירותים. ההחלטה מנעה מכירה של המניות לצד שלישי לתקופה של שנים.[1]
3. בניגוד להחלטה זו, שקבעה הליך מדורג, החליטה ועדת השרים לענייני הפרטה באפריל 2022 למכור את כלל אחזקות המדינה בחברת הדואר באופן מיידי[2] – לפי המלצות פורום קהלת. חילופי השלטון לא הביאו להחזרת התהליך המדורג, המבקש להגן על השירות החיוני של הדואר ותהליך ההפרטה המלאה המשיך להתנהל.
4. דפוס בארי, אשר עוסק במשך שנים רבות במתן שירותי דפוס למדינה, היה אחד המועמדים הטבעיים להתמודד על רכישת מניות חברת דואר ישראל במודל הראשון, של רכישה חלקית, וכן במודל של רכישת כלל המניות, כפי שהחליטה הממשלה.

חוות הדעת של רשות התחרות

5. נקדים ונזכיר, כי לרשות התחרות אין סמכות למנוע השתתפות של מציעים במכרז, היא בעלת סמכות מייעצת בלבד ומטבעם של דברים, עניינה הוא קידום התחרות. אין היא אמונה על אינטרסים אחרים שחייבים לבוא לידי ביטוי בעת הפרטה של שירותים חיוניים. כפי שנציג להלן, מדובר בשירות, אשר גם לאחר ההפרטה יהיה בהכרח שירות מונופוליסטי, באשר כך, מעמדה של חוות דעתה של רשות התחרות, אמורה להיות משנית באופן יחסי לבחינתם של אינטרסים ציבוריים אחרים.

---

[1] החלטה מח/7 מיום 2.7.2018.
[2] החלטה מח/1 מיום 12.4.2022

6. ראש רשות התחרות, גב' מיכל כהן הגישה את חוות דעתה לעניין התמודדותו של דפוס בארי על רכישת מניות דואר ישראל, בשני מסמכים עוקבים.[3] במכתבה מיום 26.10.23 כותבת ראש רשות התחרות:

> "שירותי הדואר במדינת ישראל מוגדרים כשירותים חיוניים לציבור וניתנים בעיקר באמצעות חברת הדואר. על חברת הדואר מוטלת החובה לתת בעתות שגרה ובעתות חירום שירותי דואר ובנקאות מגוונים בכל הארץ במחיר אחיד, והיא נדרשת לקיים פריסה ארצית של יחידות דואר במרחק קצוב מכל בית אב. צרכני דואר רבים תלויים ביחידות הדואר נוכח מקום מגוריהם, לשם הפעלת עסקיהם או בשל מצבם האישי או הכלכלי, ולפיכך שירותי דואר איכותיים, נגישים ויעילים חיוניים ביותר לרווחת הציבור. למרות הקיטון בכמויות הדואר לאורך השנים עקב קיומם של תחליפים מקוונים, עדיין קיים גרעין ביקוש משמעותי למרבית שירותי הדואר המוענקים."

כן נכתב על ידי רשות התחרות:

> "ישנם מקומות שהדואר הוא הספק היחיד לחלוקת דואר, בין אם כתוצאה מכדאיות כלכלית ואם בהיותו בעל גישה בלעדית למרכזי חלוקה."

רשות התחרות מודה כי:

> "בשנה האחרונה יושמו שינויים רגולטוריים מבניים להגברת התחרות בתחום חלוקת הדואר, שהשפיעו באופן ניכר על היקפי הפעילות של חברת הדואר. עם זאת חברת הדואר ממשיכה להחזיק בנתחי השוק המשמעותיים ביותר בכל סוגי שירותי הדואר שאותן היא מעניקה, הן מבחינת כמויות והן מבחינת הכנסות.
>
> רוב הפעילות בתחום משלוח הדואר היחידני [מכתב, דבר דפוס או דוגמא מסחרית] נמצא בתוך "התחום השמור" אשר מכוח הוראות חוק הדואר, התשמ"ו- 1986(להלן **חוק הדואר**] היה סגור לתחרות עד לאחרונה, ולכן בתחום זה הרגולציה הביאה לכך שחברת הדואר תהיה מונופול מושלם. פתיחת שוק המכתבים לתחרות מאפשרת כעת לבעלי היתר לחלוקת דואר להיכנס גם לתחום הדואר היחידני . בחודש האחרון אף הורחב ההיתר כך שמתאפשר לשחקנים לעסוק בכל שירותי הדואר בתחום המוסדר [פנים ארצי ובינלאומי] שהם שירותי איסוף, העברה, חלוקה או מסירה של דבר

[3] חוות דעת הוועדה לצמצום הריכוזיות בעניין השתתפות גורמים ריכוזיים בהליך מכירת חברת דואר ישראל מיום 26.10.23; קידום התחרות הענפית בהפרטת חברת דואר ישראל – דפוס בארי, מיום 26.12.23. אלה מתווספים על מסמך שכותרתו: שיקולי תחרות ענפית בהפרטת דואר ישראל, שכתב ניר הרצשטיין ממח' שווקים ברשות התחרות, מיום 29.11.20.

> דואר שמשקלו אינו עולה על 500 גרם. לגבי תחום הדואר הרשום, תחום זה פתוח מבחינה רגולטורית לתחרות, עם זאת דואר ישראל ממשיכה להיות השחקן הדומיננטי במקטע.

כן נכתב (12.23):

> "על אף שחלק ממרכזי החלוקה כבר נפתחו לתחרות, פעילותם של מתחרים בחלוקת דואר למרכזי החלוקה הינה שולית ביותר..."

7. רשות התחרות מניחה, כי השירותים הם מונופוליסטים, בשל המצב הרגולטורי, אולם אף היא מכירה בעובדה, ששינוי הרגולציה לא הביא ליצירת שוק תחרותי. מניתוח המצב בעולם (להלן) עולה כי השירותים החיוניים של הדואר - להבדיל משירותים אחרים – מבוצעים באופן מונופוליסטי בכל מקום וכי תחרות, מקום בו היא קיימת, היא לגבי השירותים הנלווים בלבד.

קביעת רשות התחרות לעניין פסילת דפוס בארי

8. לגבי דפוס בארי קובעת רשות התחרות כי קיימת פגיעה בתחרות בשני היבטים: האחד בשל העובדה שדפוס בארי מחזיק בחלק ממניות חברת "מסר" העוסקת במשלוח דואר כמותי והשני בשל עיסוקה ב"דפוס כמותי".

9. חברת מסר עוסקת כאמור בשירותי דואר כמותי, מדובר בשירות הניתן ל"חברות גדולים או גופים ציבוריים ששולחים אלפי פריטי דואר בחודש, כגון חברות תקשורת, חברות ביטוח, משרד ממשלה, רשויות מקומיות, תאגידי מים ועוד." מהווה אלטרנטיבה מסוימת לדואר ישראל (הלא מתפקד) בעיקר במרכז הארץ ובעיקר לעסקים. (מכתב לרשות החברות הממשלתיות מיום 29.11.23).

10. לשיטת רשות החברות השתתפותו של דפוס בארי מעלה חשש אופקי – של שליטה של כמעט 100% בשוק חלוקת הדואר הכמותי. עוד כותבת רשות התחרות כי:

> "חסמי הכניסה לשוק חלוקת הדואר הכמותי הם גבוהים ועל מנת להוות גורם משמעותי בשוק יש צורך בהשקעות גבוהות ובכלל זה השקעות במחשוב, בציוד מתאים, בכוח אדם ועוד."

רשות התחרות קובעת כי:

> "אם דפוס בארי ימכור את מסר לפני רכישת מניות הדואר, החשש האופקי שצוין לעיל יופג."

11. **דפוס בארי הביע נכונות למכור את מניותיו בחברת מסר ועל כן, חשש זה אינו רלבנטי לעניין כשירותו להתמודד על רכישת מניות חברת הדואר.**

12. על אלה מוסיפה ראש רשות התחרות את החשש למקטע אנכי, לעניין היותו דפוס מאחיד גדול, כלומר הוא דפוס:

"המתמחה במתן שירותי תכנון, עיצוב, הפקה וייצור של מסמכים פרסונליים הכוללים נתונים משתנים כגון הודעות תשלום, מכתביי דיווח שונים, ערכות דיוור שיווקית וייצור מסמכים המוגנים מפני זיוף כגון צ'קים. בנוסף בית הדפוס מייצר רישיונות נהיגה, תעודות זהות וכרטיסי אשראי...

דפוס בארי הוא מפעיל מאחיד הנחשב לשחקן המוביל בתחום דפוס, עיטוף ודיוור..."

13. רשות התחרות קובעת כי השילוב בין היותו דפוס מאחיד ואחזקתו במסר, תביא לכך, שאם ירכוש את חברת הדואר, יחזיק ברוב מוחלט של השוק.

"עבור חלק לא מבוטל מהשוק, הדואר הוא ספק יחיד של חלוקת דואר כמותי, כך שכל בתי הדפוס הפעילים בתחום הדואר הכמותי תלויים בדואר ישראל על מנת לספק את צרכי לקוחותיהם.

בהקשר זה יוער, כי המתחרים הקרובים לדפוס בארי בתחום הדפוס הם בתי הדפוס שהם לקוחותיהן של חברת הדואר וחברת מסר, וכן כי חברת מסר הי המתחרה הקרובה לדואר..."

"בהתאם, ככל שחברת דואר ישראל תוחזק בידי חברת דפוס בארי היא תוכל להעלות את מחירי ההפצה לבתי הדפוס המתחרים בדפוס בארי. חברת דפוס בארי בתורו יוכל להעלות את מחיריו ללקוחות המבקשים שירותי דפוס דואר כמותיים או להשאיר את מחיריו על כנם ולדחוק את בתי הדפוס האחרים.

חשש זה לא מופג לחלוטין גם אם כתנאי להשתתפותה במכרז הנוכחי בארי תיפרד מהמניות בחברת מסר ומהמניות בחברת בר הפצה המחזיקה אף היא במסר...שכן חברת דואר ישראל מחזיקה בכ-60% מתחום חלוקת הדואר הכמותי ובמקומות רבים היא הספק הבלעדי לחלוקת דואר כמותי."

14. נדמה כי ראש רשות התחרות מצמצמת במעמדו של דפוס בארי בתחום הדפוס המוסדי. דפוס בארי הינו נותן השירותים העיקרי למדינה, למוסדות ולבנקים בהדפסה של דואר מוסדי, צ'קים וכרטיסי אשראי. לא למותר להזכיר כי דפוס בארי פיתח את שיטת ה"מעטפית" ולמעשה שולט בתחום זה.

15. האם העובדה שדפוס בארי הוא מונופול הביאה לכך שמחירי השירותים שלו יהיו גבוהים מאחרים? לא. אין זה מקרה שהמדינה וכמעט כל הגופים המוסדיים בישראל מתקשרים עמו – מדובר בגוף שנותן שירותים במחיר הוגן ובאופן המקצועי ביותר. אין כל סיבה להניח שינהג אחרת עם תוספת שירותים. למעשה ראש רשות התחרות חוששת ממצב בו יבחר דפוס בארי לתת עדיפות

להתקשרויות מסוימות, בניגוד לחוק אשר ממילא אוסר על התנהלות באפליה. ראש הרשות חוששת כי הרגולציה המתגבשת אינה נותנת מענה ראוי של פיקוח. כך, בסעיף 20 למכתבה מדצמבר:

> "בהיעדר פיקוח אפקטיבי על הפעלת כוח ההשפעה של בארי בחברת הדואר, לא ניתן להפיג את החששות עליהם עמדתי לעיל."

16. העדר פיקוח ראוי מדאיג מאד כאשר עסקינן בשירותים חיוניים. באשר מדובר בשירות שהחלקים החיוניים בו יהיו מונופוליסטים בכל מקרה, הרי שמתן האפשרות של חברות הפועלות למיקסום רווחים ונסחרות בבורסה מעלה חשש כאמור פי אלפי מונים אם אחת מהן תרכוש את מניות חברת הדואר מאשר דפוס בארי, הנטוע בקהילה ובחברה הישראליים, שאינו מחויב למחזקי מניות בבורסה ושכבר הוכיח איך הוא פועל במצב מונופוליסטי.

17. לפי רשות התחרות, העובדה שדפוס בארי מספק שירות ייחודי - שהוא עצמו המציא – ועושה זאת תוך הוזלת העלויות למדינה ולגורמים המוסדיים – היא שמהווה סיבה לפסילתו(!) וזאת מתוך מה שהם מכנים פגיעה "אופקית" בתחרות – כלומר אספקת שירותים משלימים.

18. נדמה כי התוצאה היתה אמורה להיות הפוכה. מאחר שדפוס בארי הוכיח כי הוא מסוגל לספק שירותים מונופוליסטים, בתנאים הוגנים – יש להעדיף אותו בהתקשרות עם המדינה לאספקת שירות מונופוליסטי.

19. תפקידה של רשות התחרות, כפי שהזכירה במכתב מיום 26.12.23 הוא "להגן על התחרות", אולם גם ממסמכי הרשות לתחרות עולה, כי מדובר במכירתה של רשות, שרוב שירותיה וכל שירותיה החיוניים, אינם בני תחרות כלל. גם השירותים שנפתחו מבחינה רגולטורית אינם מסופקים על-ידי אחרים ובשירותים בהם מתקיימת תחרות, התחרות היא בין שני גופים בלבד – כך שהיא מצומצמת מאד (כפי שניתן ללמוד מתחומים אחרים בישראל ובעולם, למשל ברשתות השיווק, או בבנקים, גם חמש קבוצות אינן מהוות תחרות ממשית, ודאי כאשר כולן פועלות לפי אותו הגיון כלכלי – של מקסום רווחים).

20. נזכיר, כי כל הגורמים האחרים, אותם אישרה רשות התחרות להתחרות במכרז על מכירת מניות המדינה ברשות הדואר, הם חברות למטרות רווח. אין כל התייחסות בחוות הדעת של הרשות לתחרות לשאלה הסחירות בבורסה ולעובדה שחברות הנסחרות בבורסה מחויבות למיקסום רווחים עבור בעלי המניות שלהן, על חשבון מקבלי השירות.

בחינה השוואתית - שירותי הדואר הטובים בעולם

21. ארגון הדואר הבינלאומי (The Universal Postal Union) מפרסם מדי מספר שנים את דירוג שירותי הדואר בעולם. הבחינה נעשית על בסיס ארבעה קריטריונים: היכולת להסתמך על שירותי הדואר; ההנגשה של שירותי הדואר; הרלבנטיות של השירותים; ועמידות השירות.[4]

22. בחינה מהירה של שירותי הדואר בעולם מצביעה על כך ששירות הדואר הטוב בעולם הוא השוויצרי, המצוי בבעלות מלאה של חברה ממשלתית ומעסיק את מספר העובדים השני בגודלו במגזר הציבורי בשוויץ; בין ששת שירותי הדואר הטובים בעולם, רק שניים הם בבעלות פרטית מלאה (אוסטריה וגרמניה) בצרפת, הבעלות היא של שתי חברות ממשלתיות, ביפן בעלות משותפת פרטית וציבורית, ובארה"ב השירותים ניתנים על ידי רשות פדראלית.

23. **שירותי הדואר הבסיסיים ניתנים בכל המדינות כשירות מונופוליסטי.** לצידו של שירות זה, הגופים המפעילים את שירותי הדואר בכל המדינות שנבחנו – למעט ארה"ב - מספקים גם שירותים אחרים, בהם קיימת תחרות בשוק – שירותי משלוח חבילות ואחרים. (בארה"ב השירות הפדרלי עוסק בשירות היסודי בלבד וממומן באופן ישיר מהשלטון הפדרלי. השירותים האחרים, בהם קיימת תחרות, ניתנים באמצעות גופים פרטיים.)

24. עולה מן האמור לעיל, כי **אין כל קושי באספקת שירות, שבמהותו הוא מונופוליסטי, לצד שירותים תומכים, שאינם מונופוליסטים.**

תחרות אינה חזות הכל

25. לתחרות יש חשיבות בהתנהלות משקית, אולם אין היא חזות הכל – בעיקר כשעוסקים בשירותים שצריכים לתת מענה לכלל האוכלוסייה, לפריפריה, ליישובי ספר ולבעלי הכנסות נמוכות.

26. בעוד שבישראל שבויים עדיין בתפיסה, שהפרטה ותחרות נותנות מענה לכל, אנחנו עדים בשנים האחרונות לתפיסה מתקדמת יותר, בגופים הבינלאומיים ובאיחוד האירופי. באפריל 2023 התקבלה החלטת האו"ם לפיה על מדינות העולם לעודד כלכלה חברתית וסולידרית לשם פיתוח בר-קיימא.[5] ההחלטה, הבאה על רקע החלטות קודמות של הוועדה הכלכלית של האו"ם, של ארגון העבודה הבינלאומי והאיחוד האירופי, קובעת, שקידום אוכלוסיות מוחלשות, שוויון מגדרי, מאבק במשבר האקלים ויציאה מעוני צריכים למצוא מענה לא רק במדיניות חברתית, אלא במדיניות כלכלית, אשר חלק מרכזי בה הוא עידוד פעולות כלכליות באמצעות תאגידים בעלי אופי חברתי-סולידרי.

27. בין היתר קובעת ההחלטה כי יש לפתח מסגרות משפטיות מתאימות, ולפתח מדיניות תמריצים להקמת מיזמים של כלכלה חברתית-סולידרית באמצעות הטבות מיסוי ותמיכה והעדפה

[4] State of the Postal Sector 2023, Universal Postal Union
[5] New UN resolution On Social And Solidarity Economy, Unites Nations Department of Economic and Social Affairs

בהתקשרויות ציבוריות, להקל על גישה לשירותים פיננסיים ולמימון ולעודד השתתפות שחקנים מהכלכלה החברתית והסולידרית בתהליכי קביעת מדיניות. בנוסף קורא האו"ם למדינות החברות להכיר בכלכלה החברתית והסולידרית בתוכניות לימודים ולפתח מחקר. ויוזמות מחקר וחיזוק יזמות ותמיכה עסקית, לרבות על ידי הקלת הגישה של ארגוני הכלכלה החברתית והסולידרית לשירותים פיננסיים ומימון, ולעודד השתתפותם של שחקנים מהכלכלה החברתית והסולידרית בתהליכי קביעת מדיניות.

28. ויודגש, תחרות היא תמיד מוגבלת, כאשר כל השחקנים הם בעלי אופי זהה – פועלים לשם מקסום רווחים. בזירה הבינלאומית קבעו שבשל הצורך להגביר את הגיוון התאגידי ובשל הקשר הישיר בין התנהלות כלכלית לבין קידום אינטרסים חברתיים-סביבתיים – יש לתת עדיפות לגופים שפועלים שלא למטרות רווח.

דפוס בארי – התנהלות כלכלית והעסקת עובדים

29. **עסק ייחודי בפריפריה** - רבות נכתב על דפוס בארי בחודשים האחרונים, אולם יש צורך להזכיר, כי מדובר בעסק שכל כולו בבעלות קיבוץ בארי. חברי הקיבוץ המועסקים בו והמנהלים אותו, מקבלים שכר שווה – אין בו מנכ"לים שמקבלים משכורות עתק ואין לו בעלי מניות לטובתם צריך למקסם רווחים. כך נכתב בחידוד החזון העסקי של דפוס בארי בשנת 2021:

> "לשנת 2021 חידדנו את החזון העסקי והחברתי שלנו. שניהם משולבים זה בזה וחותרים לחדשנות, הגשמה וביטוי עצמי, מחוייבות לקהילה וחדוות יצירה. אנו מאמינים כי ערכים של שיתוף ודאגה לכלל, משרתים לא רק קיבוצים ב 2021 אלא גם חברות שנושאות על דגלן ערכי חדשנות, הובלה ויצירתיות."[6]

לא מדובר בהצהרות בעלמא, אלא באורח חיים חברתי-כלכלי קונקרטי:

- **העסקת עובדים בפריפריה** - דפוס בארי מעסיק 150 מחברי קיבוץ בארי ו-250 עובדים מיישובי הסביבה: שדרות, אופקים ונתיבות.
- **שיתוף עובדים ברווחים** - השכר המשולם לעובדים, שאינם חברי הקיבוץ, גבוה מהשכר הממוצע לעובדים במקצועות דומים במשק. לא אך זאת, דפוס בארי משתף את העובדים ברווחים

30. **תרומה (כספית) לקהילה** – בנוסף על היותו עוגן כלכלי, דפוס בארי מרים תרומה כספית, קבועה בגובה ½ אחוז מרווחי הדפוס, מדי שנה, כתמיכה בקהילה, בארגוני התנדבות.

[6] בארי בלוג, הבלוג של דפוס בארי.

סיכום

31. **עמדה מכון זולת היא שכאשר עסקינן בהפרטה של שירות חיוני, אשר יפעל כמונופול, יש לבחון לא רק סוגיות של תחרות, אלא את מכלול ההיבטים הרלבנטיים לפעילות.** שירותי הדואר הם מונופוליסטים היום ויהיו מונופוליסטים בעתיד הנראה לעין – בישראל ובעולם, על כן השאלה אינה אם מדובר במונופול, אלא איך יפעל המונופול הזה.

32. אחת הדרכים היא להציע רגולציה. רשות התחרות מודה כי המכרז אינו נותן מענה מספק לסוגייה זו, אולי אף לא מתאמץ לתת לה מענים. הטיעון לפיו דפוס בארי יוכל להציע מחירים שונים לספקים שונים, מעלה שאלה קשה לגבי היקף הפיקוח המוצע על שירותי הדואר. על פניו מזהירה ראש רשות התחרות מפעולה בדרך של אפליה אסורה, אשר לשיטתה, לא תוכל המדינה לפקח עליה באורח נאות. באם כך, נראה כי כל סוגיית ההפרטה של שירות חיוני כאמור, צריכה להידון מחדש.

33. מכל מקום, באשר רוב השירותים יינתנו באופן מונופוליסטי, מצטמצמת עד מאד חשיבותה של ההיוועצות עם רשות התחרות.

34. **במכרז לאספקת שירות חיוני, ודאי כזה שהוא בעל אופי מונופוליסטי, יש לכלול שיקולים שעניינם שוויון מיגדרי, צמצום פערים, מאבק במשבר האקלים וכיו"ב, תוך מתן יתרון לתאגידים, אשר מגלמים את המחויבות לעקרונות כאמור.**

35. דפוס בארי הוא עסק בעל יכולות טכנולוגיות ובעל חזון כלכלי-חברתי, שסלל לעצמו מקום של כבוד במשק הישראלי. הוא נפגע באופן איום במתקפת החמאס ב-7 באוקטובר, איבד כמה ממוביליו וכל המועסקים בו איבדו קרובי משפחה וחברים, כמו גם את ביתם האהוב.

36. מדינת ישראל עומדת להשקיע מיליארדי ₪ בשיקום יישובי עוטף עזה ובבנייה מחדש של הכלכלה המקומית באזור.

37. הוועדה למכירת מניות המדינה, היתה צריכה לדחות בבוז את המלצות רשות התחרות, ולקבוע לא רק שאין לפסול את דפוס בארי, אלא כי **קיים אינטרס לאומי לתת לדפוס בארי עדיפות במכרז על הפרטת הדואר**, אשר הוכיח כי הוא מהווה עוגן כלכלי לתושבי האיזור והרחבת פעילותו באופן ודאי תיתן זריקת התנעה לכלכלה המקומית.

38. במקום להעביר כספים לעסקים, שאין ידיעה אם יצליחו לקום ולהצליח, צריך היה לתת את העדיפות לגוף שהוכיח כי הוא מסוגל. צריך היה לתת עדיפות לדפוס בארי, בשל אופן ההתנהלות, הכלכלית שלו – באשר הוכיח כי הוא יוזם חדשנות טכנולוגית, התורמת להפחתת מחירים ולצמצום הפגיעה בסביבה; בשל שיתוף העובדים ברווחים ומתן שכן הוגן ובשל תרומתו הקבוע לקהילה.

39. זו הזדמנות לחברי ועדת הכספים לעשות תיקון מקום בו הוועדה הממשלתית צמצמה את תפיסתה הכלכלית לשאלת התחרות בלבד (במובנה המצומצם) ולמנוע את המשך תהליך ההפרטה, מבלי לדון קודם לכן, במסגרת הוועדה בסוגיות שהביאו לפסילת דפוס בארי.

כתיבה וייעוץ משפטי: ד"ר יפעת סולל, עו"ד